# การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

# An Evaluation of Bachelor of Arts Program in Psychology Faculty of Education, Silpakorn University

Received: November 23, 2021
Revised: December 20, 2021
Accepted: January 14, 2022

กมล โพธิเย็น และคณะ*
Kamol Phoyen, et al

**บทคัดย่อ**

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินผลหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาจิตวิทยา 2) คณาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา 3) บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ปีการศึกษา 2562 4) นักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา ปีการศึกษา 2563 ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 5) ผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา 6) ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ และ 7) ผู้บริหารสถานฝึกงานทางจิตวิทยาและผู้ดูแลนักศึกษา เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาวะแวดล้อมเกี่ยวกับแผนการดำเนินงาน จุดแข็ง/ จุดอ่อนของภาควิชาโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก 2) ปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และงบประมาณในการผลิตบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) กระบวนการเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางจิตวิทยา การให้บริการและการสนับสนุน

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Assistant Professor Dr., Department of Psychology and Guidance, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand
และคณะผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ 1) อาจารย์ ดร.ฐิติมา เวชพงศ์ (Dr.Thitima Vechpong) 2) อาจารย์ ดร.อุรปรีย์ เกิดในมงคล (Dr.Urapree Kerdnaimongkol) 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันยารัตน์ เมืองแก้ว (Assistant Professor Dr.Kanyarat Muangkaew) 4) อาจารย์ ดร.วนัญญา แก้วแก้วปาน (Dr.Wananya Kaewkaewpan) 5) อาจารย์ ดร.ชินัณ บุญเรืองรัตน์ (Dr.Chinun Boonroungrut) ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Department of Psychology and Guidance, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand
Corresponding Author E-mail Address: kamol.pho2@gmail.com

การบริหารหลักสูตร และการประกันคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ผลผลิตเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดและคุณลักษณะของบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมากตามลำดับ 5) ผลกระทบเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก 6) แนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานำผลสรุปที่ได้จากการประเมินหลักสูตรในทุก ๆ ด้านมากำหนดเป็นแผนการดำเนินงานของภาควิชาและใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการดำเนินการปรับหลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยาของภาควิชาต่อไป

**คำสำคัญ** : การประเมินหลักสูตร/ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา/ รูปแบบ CIPPI

## Abstract

The purposes of this research were 1) to evaluate the Bachelor of Arts Program in Psychology (Revised edition B.E. 2560) which including, Context Evaluation, Input Evaluation, Process Evaluation, Product Evaluation, and Impact Evaluation, and 2) to study the guidelines developing and improving the Curriculum Program in Psychology (Revised edition B.E. 2560) which including Context Evaluation, Input Evaluation, Process Evaluation, Product Evaluation, and Impact Evaluation. The population were 1) experts in the field of psychology, 2) instructors of Bachelor of Arts Program in Psychology, 3) graduate students, 4) current 3rd and 4thyear students, 5) graduates'employers, 6) faculty executives and head of the psychology department, and 7) internship administrators and internship student caretakers.The research instruments were questionnaires and interview forms.The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and data were content analysis. The results showed that: 1) Context: The curriculum plan, weakness, and strength were in the high level, 2) Input: The purpose, the structure and content of the program, student qualification/ selective examination, instructor/ adviser characteristic, physical environment, material and facilities, and budget were in the high level, 3) Process: Instructor behaviors, student behaviors, practicum in psychology, service, curriculum management, and quality assurance in education were in the high level, 4) Product: Learning Achievement, the percentage of graduate students, and graduate qualification were in the highest level and in the high level, respectively 5) Impact: The graduates' performances and the satisfaction of graduates' employers were in a high level 6) Guideline for developing Psychology Curriculum: The department used all curriculum evaluations to define the implement plan for improving the curriculum the Bachelor of Arts Program in Psychology

**Keywords :** Curriculum Evaluation/ Bachelor of Arts Program in Psychology/ CIPPI Model

**บทนำ**

ภารกิจสำคัญของมหาวิทยาลัยประกอบด้วย งานผลิตบัณฑิต งานวิจัย งานบริการทางวิชาการแก่สังคม และงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งการผลิตบัณฑิตนับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่ง โดยสิ่งที่สัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตคือ หลักสูตรของแต่ละสาขาวิชา ทั้งนี้แต่ละหลักสูตรการศึกษาควรมีการประเมินผลการดำเนินงานภายในหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการประเมินผลหลักสูตรเป็นกระบวนการในการหาข้อมูล การเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ หาทางเลือกอื่นที่ดีกว่าเดิม (Stufflebeam and et al, 1971: 128) อีกทั้งการประเมินหลักสูตรเป็นไปเพื่อหาคุณค่าหลักสูตร โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรต้องการหรือไม่ เพื่อตัดสินใจวางเค้าโครงและระบบของหลักสูตรตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตรให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง และวัดดูว่าผลผลิตคือผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร โดยนำไปสู่ประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานของหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไปตามแนวคิดของทิศนา แขมมณี (Khammani, 2001: 134) อีกทั้งทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (Office of the Higher Education Commission, 2009) ยังได้มีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา พ.ศ. 2552 ไว้โดยให้มีการติดตามประเมินผลหลักสูตรทุก 5 ปี เพื่อนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาหลักสูตรให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) เปิดสอนมาเป็นระยะเวลา 4 ปี มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความชำนาญทางจิตวิทยาอย่างมีคุณภาพและคุณธรรม สามารถค้นคว้า วิจัย พัฒนาและเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางจิตวิทยากับศาสตร์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถปฏิบัติงานทางจิตวิทยาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งรับผิดชอบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ได้เห็นว่า การเมินผลหลักสูตรมีความสำคัญเนื่องด้วยเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องกันของหลักการ จุดหมาย โครงการ เนื้อหา การจัดการเรียนการสอน สื่อ การวัดและประเมินผล รวมทั้งการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติหรือประเมินว่ากระบวนการใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ นอกจากนั้นยังได้ตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตลอดจนหลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้หรือไม่เพียงใด เนื่องจากหลักสูตรที่ดีตามแนวคิดของมารุต พัฒผล (Patphol, 2015: 35-36) จะต้องมีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและยังสามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตรงตามความต้องการของสังคมอีกด้วย

โดยในหลักสูตรนี้ได้มีการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (Program Learning Outcomes-PLOs) นั้น ได้ยึดหลักการประมวลสรุปความต้องการของ 1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร อันประกอบด้วยคณาจารย์ ผู้บริหารและผู้สอนในหลักสูตร นักศึกษาปัจจุบัน บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิตซึ่งเป็นตลาดแรงงานของบัณฑิตในหลักสูตร 2) ปรัชญา พันธกิจ วิสัยทัศน์ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ อัตลักษณ์

นักศึกษาและมาตรฐานการศึกษาและวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตและการจักการศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร และศึกษาศาสตร์ 3) ผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และ 4) เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2558 ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา โดยการวิจัยประเมินผลหลักสูตรในครั้งนี้ได้ใช้แนวคิดการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบ CIPPI ของ Stufflebeam เนื่องจากมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน มีความครอบคลุมและเพื่อให้ได้รายละเอียดที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยรูปแบบดังกล่าวมุ่งนำข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินเพื่อการตัดสินใจ ประกอบด้วยการประเมินใน 5 ส่วนคือ การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation-C) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation-I) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation-P) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation-P) และการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation-I)

ดังนั้นการวิจัยนี้จึงเป็นการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้มีความเป็นเลิศตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา ดังปรัชญาของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ที่มุ่งจัดการศึกษาในสาขาวิชาจิตวิทยาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ทางจิตวิทยา ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพจิตวิทยา สามารถค้นคว้า และวิเคราะห์ความรู้ มีทักษะการคิด ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นหรือสถานการณ์ในปัจจุบัน ทั้งการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยตลอดจนความต้องการของสังคม และส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

**วัตถุประสงค์การวิจัย**

1. เพื่อประเมินผลหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ

2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ

**แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง**

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้นำแนวคิดการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบ CIPPI ของ Stufflebeam มาใช้เพื่อให้การประเมินหลักสูตรมีความครอบคลุมและได้รายละเอียดที่ชัดเจนยิ่งขึ้น (Stufflebeam and Shinkfield, 2007) ประกอบด้วยการประเมินใน 5 ส่วน คือ

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation-C) เป็นการประเมินสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมตลอดจนปรัชญาและแนวคิดต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนศึกษาแผนการดำเนินงาน จุดอ่อน จุดแข็งของภาควิชา

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation-I) เป็นการตรวจสอบสภาพและความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร คุณสมบัติคณาจารย์ที่สอน คุณสมบัติผู้เข้าศึกษาในหลักสูตร สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และงบประมาณ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation-P) เป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการบริหารและบริการหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การประกันคุณภาพ ตลอดจนกระบวนการส่งเสริมการใช้หลักสูตร เป็นต้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation-P) เป็นการประเมินผลิตผลที่ได้จากหลักสูตรว่าตรงกับเจตนารมณ์และเป้าหมายของหลักสูตรหรือเป็นไปตามความคาดหวังหรือความต้องการของสังคมเพียงใดโดยพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ตลอดจนคุณลักษณะของบัณฑิต

5. การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation-I) เป็นการประเมินผลกระทบที่ได้ภายหลังจากบัณฑิตที่จบการศึกษาจากหลักสูตรนั้นออกไปประกอบอาชีพ โดยพิจารณาจากการปฏิบัติงานของบัณฑิตและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี มีกระบวนการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

**ประชากรและผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้** ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาจิตวิทยา จำนวน 2 คน คณาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา จำนวน 4 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ปีการศึกษา 2562 ทั้งหมด จำนวน 33 คน นักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา ปีการศึกษา 2563 ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 35 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 30 คน (เนื่องจากชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ได้ศึกษารายวิชาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยามาแล้ว 2 ใน 3 ของหลักสูตร) ผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา จำนวน 6 คน ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ ได้แก่ คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว จำนวน 3 คน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานฝึกงานทางจิตวิทยา จำนวน 3 คน และผู้ดูแลนักศึกษา จำนวน 4 คน

**ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผล** ประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของประชากร และข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)

**เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้จำนวน 7 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิของสาขาวิชา ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา เป็นข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร

ชุดที่ 2 สำหรับคณาจารย์ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา เป็นข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับด้านสภาวะแวดล้อม ได้แก่ แผนการดำเนินงานของภาควิชา จุดอ่อน/ จุดแข็งของภาควิชา ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียน/ การสอบคัดเลือก คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารหลักสูตร

ชุดที่ 3 สำหรับบัณฑิต ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา เป็นข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับด้านสภาวะแวดล้อม ได้แก่ แผนการดำเนินงานของภาควิชา จุดอ่อน/ จุดแข็งของภาควิชา ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียน/ การสอบคัดเลือก คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และงบประมาณในการผลิตบัณฑิต และด้านกระบวนการ ได้แก่ พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน การฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอน และการให้บริการและการสนับสนุน

ชุดที่ 4 สำหรับนักศึกษาปัจจุบัน ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา เป็นข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับด้านสภาวะแวดล้อม ได้แก่ แผนการดำเนินงานของภาควิชา จุดอ่อน/ จุดแข็งของภาควิชา ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียน/ การสอบคัดเลือก คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และงบประมาณในการผลิตบัณฑิต และด้านกระบวนการ ได้แก่ พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน การฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอน และการให้บริการและการสนับสนุน

ชุดที่ 5 สำหรับผู้ใช้บัณฑิต ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา เป็นข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับด้านผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะของบัณฑิต และด้านผลกระทบ ได้แก่ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

ชุดที่ 6 สำหรับผู้บริหาร (คณะ) ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา เป็นข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และงบประมาณในการผลิตบัณฑิต และด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารหลักสูตร

ชุดที่ 7 สำหรับผู้บริหารสถานฝึกงานและผู้ดูแลนักศึกษา ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา เป็นข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับด้านกระบวนการ ได้แก่ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางจิตวิทยา

**การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ** คณะผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบ CIPPI และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) รวมทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรเพื่อกำหนดโครงสร้างการประเมิน

2. สร้างข้อคำถามตามโครงสร้างการประเมิน

3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านการเรียนการสอนทางจิตวิทยาและด้านการประเมินผลในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 ท่าน ทั้งนี้ตรวจสอบว่าเนื้อหาข้อความในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สอดคล้อง ตรงประเด็น และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งข้อคำถามทุกข้อผ่านเกณฑ์ โดยแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา (ชุดที่ 3-5) จำนวน 3 ชุด สำหรับใช้สอบถามบัณฑิต, นักศึกษาปัจจุบัน, และผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 ส่วนแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา (ชุดที่ 1-2, 6-7) จำนวน 4 ชุด สำหรับสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ, คณาจารย์, ผู้บริหาร (คณะ) และผู้บริหารสถานฝึกงานและผู้ดูแลนักศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00 ทั้งนี้ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. ทดลองใช้เครื่องมือ โดยนำไปใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.83

5. นำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้จริง

**การเก็บรวบรวมข้อมูล** คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวมรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาจิตวิทยา คณาจารย์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ผู้บริหารคณะ และผู้บริหารสถานฝึกงานและผู้ดูแลนักศึกษา เพื่อกำหนดวันและเวลาสำหรับการสัมภาษณ์

2. ติดต่อขอความร่วมมือจากบัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน และผู้ใช้บัณฑิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

**การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล**

วิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินผลหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาครั้งนี้ โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์

**ผลการวิจัย**

**ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล**

สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักศึกษาปัจจุบัน จำนวน 65 คน โดยเป็นนักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 จำนวน 35 คน เป็นนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในสาขาวิชาจิตวิทยาด้วยวิธีการสอบผ่านระบบ Admission จำนวน 48 คน และสถานภาพของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ใช้บัณฑิต โดยเป็นผู้ใช้บัณฑิตที่ทำงานร่วมกับบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาหลังสำเร็จการศึกษามากกว่า 3 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน และเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านจิตวิทยาโดยตรงของผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 4 คน

**ตอนที่ 2 การประเมินผลหลักสูตรในด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ**

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context)

1.1 แผนการดำเนินงานของภาควิชา บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาและนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานของภาควิชาโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และ 3.55 ตามลำดับ)

1.2 จุดอ่อน/จุดแข็งของภาควิชา บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาและนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อน/จุดแข็งของภาควิชาโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และ 3.83 ตามลำดับ)

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input)

2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นในส่วนของการผลิตบัณฑิตว่าในรายวิชาในหลักสูตรโดยเฉพาะหมวดวิชาเฉพาะชัดเจน ทั้งนี้สามารถการกำหนดวัตถุประสงค์โดยแยกประเด็นของคุณภาพและคุณธรรม และปรับการเขียนวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นเชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ในส่วนของการผลิตบัณฑิตให้สามารถค้นคว้า วิจัย พัฒนาและเชื่อมโยงความรู้ทางจิตวิทยากับศาสตร์อื่น ๆ นั้นมีความเหมาะสมทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถปฏิบัติจริงได้ และในการผลิตบัณฑิตที่สามารถปฏิบัติงานทางจิตวิทยาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นมีความเหมาะสมเพื่อให้สามารถปฏิบัติจริงได้ในเชิงอาชีพ นอกจากนั้นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาและนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และ 4.19 ตามลำดับ)

2.2 โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาจิตวิทยามีความเห็นว่าการแบ่งกลุ่มมีความเหมาะสมดีรายวิชาให้เลือกหลากหลาย ทั้งนี้สามารถเพิ่มรายวิชา/ หน่วยกิตในกลุ่มวิชาบังคับเฉพาะสาขา ในส่วนของจำนวนรายวิชาบังคับ/ จำนวนรายวิชาเลือกของหลักสูตรนั้นมีความเหมาะสมแต่อาจปรับให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การเรียนออนไลน์ หรือในเชิงวิชาชีพ ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะว่า

อาจทำในลักษณะรายวิชาบังคับที่เรียนเหมือนกัน (Core Courses) และกลุ่มรายวิชาเลือกแยกเป็นกลุ่มสาขา เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและสอดคล้องกับการฝึกงานในหน่วยงานที่ตรงตามความสนใจ สำหรับในเรื่องของแผนการเรียนที่ระบุสาขาย่อยทางจิตวิทยาทั้งนี้อาจยังไม่จำเป็น แต่หากมีการปรับหลักสูตรอาจดูแนวโน้มทางด้านตลาดแรงงานและการนำไปใช้ในเชิงวิชาชีพ ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ซึ่งโครงสร้างหลักสูตรควรเพิ่มเติมรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ การฝึกอบรม จิตวิทยาโรงเรียน และการเขียนงาน/ บทความทางวิชาการ จากความเข้มแข็งทางวิชาการและวิจัย หากส่งเสริมให้นักศึกษาเขียนบทความวิจัยจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาและนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยามีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหาสาระหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และ 3.97 ตามลำดับ)

2.3 คุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก คณาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมดี มีการเปิดรับนักศึกษาทั้งนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 หรือเทียบเท่า และมีการเพิ่มคุณสมบัติของผู้สมัครเกี่ยวกับทักษะทางภาษาอังกฤษในสัดส่วนที่พอเหมาะ เพื่อป้องกันในเรื่องเกณฑ์ภาษาอังกฤษสำหรับการยื่นขอจบการศึกษา ทั้งนี้การสอบคัดเลือกโดยมีการสอบทั้งข้อเขียนและสัมภาษณ์ มีความเหมาะสม เนื่องจากทำให้สามารถประเมินคุณสมบัติได้อย่างครอบคลุม รวมทั้งการสัมภาษณ์จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำความรู้จักหลักสูตรเพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกศึกษาและตรงกับความต้องการของตน นอกจากนั้นการเปิดโอกาสให้มีการสอบคัดเลือกผู้มีความสามารถจากหลากหลายรูปแบบเป็นสิ่งที่เหมาะสม เช่น Admission, โควต้าพิเศษ, นักเรียนในโครงการ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้จำนวนผู้เข้าศึกษาตามเป้าหมายทุกปี ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสสำหรับโครงการ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้มีการนำองค์ความรู้ไปทำประโยชน์เพื่อท้องถิ่น การที่ภาควิชาเปิดโอกาสให้นักศึกษาจากคณะอื่นที่มีความสนใจต้องการเรียนทาง นอกจากนั้นการรับนักศึกษาโอนย้ายคณะที่ได้มีการกำหนดเกณฑ์ไว้นั้นมีความเหมาะสมดี โดยมีการพิจารณาจำนวนนักศึกษาประกอบด้วย นอกจากนั้นบัณฑิตและนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เรียน/ สอบคัดเลือกโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และ 3.86 ตามลำดับ)

2.4 คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ คณาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการว่าคุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอนนั้นมีความเหมาะสมต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนต่อเนื่องจากคณาจารย์มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและมีคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยาในหลากหลายแ ขนง โดยสัดส่วนอาจารย์ต่อการดูแลนักศึกษาเหมาะสมส่งผลให้อาจารย์สามารถดูแลนักศึกษาในหลักสูตรได้ทั่วถึง นอกจากนี้คณาจารย์และนักศึกษามีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ทำให้นักศึกษาสามารถขอคำปรึกษาทางด้านวิชาการและการใช้ชีวิตได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้อาจารย์พร้อมให้คำปรึกษานักศึกษาอยู่เสมอโดยใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาและช่วย

ประสานงานความช่วยเหลือกับหน่วยงานอื่น ๆ นอกจากนั้นบัณฑิตและนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และ 3.94 ตามลำดับ)

2.5 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์และคณาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ว่ามีความเหมาะสมต่อหลักสูตรและเพียงพอต่อความต้องการของคณาจารย์และนักศึกษา ทั้งพื้นที่สำหรับอาจารย์และพื้นที่ของนักศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีการบำรุงรักษาอยู่เป็นระยะ นอกจากนั้นมีห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลซึ่งมีการจัดหาหนังสือ ตำรา หรือบทความวิชาการเพิ่มเติมเข้ามาเป็นระยะ ประกอบกับมีฐานข้อมูลออนไลน์ไว้ให้สืบค้นเอกสารทางจิตวิทยาทั้งในและต่างประเทศ ห้องคอมพิวเตอร์และศูนย์ความเป็นเลิศด้านการเรียนการสอน (CTLE) มีการดูแลจากเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญและพร้อมให้ความช่วยเหลือแก่อาจารย์และนักศึกษา โดยวางระบบการให้บริการไว้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้นบัณฑิตและนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 และ 3.26 ตามลำดับ)

2.6 งบประมาณในการผลิตบัณฑิต ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับงบประมาณในการผลิตไว้ว่ามีเหมาะสมไม่สูงมากจนเกินไป ทั้งนี้การจัดจรรงบประมาณมีเหมาะสม รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณของภาควิชาเพื่อการจัดการเรียนการสอน นอกจากนั้นบัณฑิตและนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับงบประมาณในการผลิตบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 และ 2.93 ตามลำดับ)

3. การประเมินกระบวนการ (Process)

3.1 พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาและนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยามีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และ 3.86 ตามลำดับ)

3.2 พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาและนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยามีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และ 3.73 ตามลำดับ)

3.3 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางจิตวิทยา บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานฝึกงาน/ ผู้ดูแลนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางจิตวิทยาว่าการจัดการฝึกงานมีความเหมาะสม เนื่องจากเป็นการนำองค์ความรู้ของนักศึกษาตลอดระยะเวลา 4 ปี มาประยุกต์ใช้และเป็นการฝึกฝนเพื่อเก็บประสบการณ์สำหรับการนำไปปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริง ได้เข้าใจลักษณะงานของหน่วยฝึก มีเครือข่ายในกลุ่มของสถานประกอบการและนักศึกษาฝึกงานต่างสถาบัน ในส่วนของระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางจิตวิทยานั้นมีความเหมาะสม ซึ่งระยะเวลา 4 เดือนของการฝึกประสบการณ์ทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวและเรียนรู้ภาวะงานได้อย่างครอบคลุมในงานที่ทำ สำหรับวิธีการในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางจิตวิทยานั้นมี

ความเหมาะสม เพราะมีการประเมินเป็นระบบ การประเมิน 2 ครั้งทำให้นักศึกษาได้ปรับปรุงพัฒนา ทั้งนี้หากมีการปรับเกณฑ์การประเมินโดยเพิ่มหัวข้อต่าง ๆ เช่น การมีปฏิภาณไหวพริบในการทำงาน ความสามารถในการเรียนรู้งาน ความรับผิดชอบในการทำงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น ก็จะทำให้การประเมินมีความชัดเจนขึ้นนอกจากนั้นการจัดระบบการนิเทศที่ให้หน่วยฝึกประสบการณ์เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลร่วมกับอาจารย์นิเทศก์นั้นมีความเหมาะสมดี นอกจากนั้นบัณฑิตและนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางจิตวิทยาโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และ 3.64 ตามลำดับ)

3.4 การจัดการเรียนการสอน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาและนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และ 3.73 ตามลำดับ)

3.5 การให้บริการและสนับสนุน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาและนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการและการสนับสนุนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 และ 3.59 ตามลำดับ)

3.6 การบริหารหลักสูตร ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา มีความคิดเห็นว่าการบริหารหลักสูตรได้มีการวางแผนและดำเนินการอย่างเป็นระบบ ผ่านการประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร มีการสำรวจความคิดเห็นและหารือกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการบริหารหลักสูตร ทั้งนี้ได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน หลังจากการนอกจากนั้นมีการติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีวิธีการประเมินตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา (TQF) เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัย สามารถสร้างบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถาบันและเป็นบัณฑิตที่มีขีดความสามารถในตลาดแรงงาน

3.7 การประกันคุณภาพ คณะกรรมการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยา โดยปฏิบัติตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา

4. การประเมินผลผลิต (Product)

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา จากเอกสารและผลการประเมินเกี่ยวกับภาวะการมีงานทำของบัณฑิต พบว่า ภาวะการมีงานทำของบัณฑิตภายในเวลา 1 ปี รุ่นจบปีการศึกษา 2562 พบว่า บัณฑิตจำนวนทั้งหมด 33 คน บัณฑิตตอบแบบสอบถาม จำนวน 21 คน (มีงานทำภายใน 1 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 90.48 บัณฑิตประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.52)

4.2 ร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตร จากเอกสาร/หลักฐานการลงทะเบียนและการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่กำหนดในปีการศึกษา 2562 จำนวน 33 คิดเป็นร้อยละ 100

4.3 คุณลักษณะของบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยามีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตในด้านการปฏิบัติงานทั่วไป และด้านการปฏิบัติงานโดยการใช้องค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และ 3.92 ตามลำดับ)

5. การประเมินผลกระทบ (Impact)

5.1 ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาส่วนมากมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตว่ามีสัมฤทธิผลและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

5.2 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาส่วนมากมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาอยู่ในระดับมาก

**ตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรในด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ**

ในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาจะนำผลสรุปที่ได้จากการประเมินหลักสูตรในทุก ๆ ด้านมากำหนดเป็นแผนการดำเนินงานของภาควิชา และใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการจัดดำเนินการปรับหลักสูตรตามที่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้กำหนดไว้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยมีแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ในด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ ดังนี้

1. ด้านการประเมินสภาวะแวดล้อม พบว่า ทั้งในส่วนของแผนการดำเนินงานของภาควิชาและจุดอ่อน/จุดแข็งของภาควิชาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยหลักสูตรมีช่องทางการเปิดรับนักศึกษาที่หลากหลาย ทั้งระบบ Admission โควตาพิเศษแก่นักเรียนในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ระบบรับตรงในลักษณะโควตาพิเศษ และโควตาพิเศษแก่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬา ดังนั้นจึงควรให้มีการเปิดรับนักศึกษาในหลากหลายช่องทางอย่างต่อเนื่องต่อไป โดยควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ ของหลักสูตรประกอบด้วย

2. ด้านการประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่า รายวิชาในหลักสูตร โดยเฉพาะหมวดวิชาเฉพาะ มีความเหมาะสม มีความหลากหลายของแขนงวิชาทางจิตวิทยา โดยเฉพาะวิชาในภาคปฏิบัติรวมถึงการส่งเสริมให้นักศึกษามีองค์ความรู้ทางด้านวิจัยทำให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานในเชิงวิชาชีพได้ ทั้งนี้ในความหลากหลายทางด้านแขนงวิชาทางจิตวิทยาอาจมีการแบ่งกลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ ที่สามารถให้นักศึกษาเลือกเรียนได้ตามความสนใจนอกเหนือจากรายวิชาบังคับที่มีการเรียนเหมือนกัน ทั้งนี้เพื่อต่อยอดไปสู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการประกอบอาชีพตามความสนใจต่อไป นอกจากนั้นควรมีการเพิ่มรายวิชาหรือเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น การเป็นผู้ประกอบการ การฝึกอบรม การเขียนบทความวิชาการ เป็นต้น รวมถึงสนับสนุนให้มีความเท่าทันทางด้านเทคโนโลยีทั้งนี้ให้สอดรับกับตลาดแรงงานต่อไป นอกจากนั้นควรเพิ่มเติมในเรื่องของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยในเบื้องต้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอแต่มีการตรวจสอบความพร้อมในการใช้งานอยู่

เสมอ ทั้งนี้ควรมีช่องทางในการสืบค้นและปรับให้มีความทันสมัยอยู่เสมอเพื่อประโยชน์ต่อการผลิตผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่องต่อไป

3. ด้านการประเมินกระบวนการ พบว่า พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ทางหลักสูตรได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภาคการบรรยายและการปฏิบัติ นอกจากนั้นได้มีโอกาสฝึกและมีประสบการณ์ในการจัดโครงการสัมมนาทางวิชาการ การศึกษาดูงาน พร้อมทั้งมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้จึงควรสนับสนุนให้มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อนเปิดโอกาสให้นักศึกษามีประสบการณ์ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้ค้นพบความสนใจ เกิดการพัฒนาตนเองในทิศทางที่ตนสนใจได้ต่อไป ทั้งนี้มีการนำข้อมูลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการประเมินคุณภาพภายในหลักสูตรมาพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องต่อไป

4. ด้านการประเมินผลผลิต พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ในระยะเวลาที่กำหนดตลอดจนภายใน 1 ปี นักศึกษามีงานทำหลังสำเร็จการศึกษาและมีการศึกษาต่อ นอกจากนั้นผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยามีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตในด้านการปฏิบัติงานทั่วไปและด้านการปฏิบัติงานโดยการใช้องค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยาอยู่ในระดับมาก โดยในด้านการปฏิบัติงานทั่วไปนั้นพบว่านักศึกษามีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ส่วนในด้านการปฏิบัติงานโดยการใช้องค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยา นักศึกษามีความสามารถในการให้คำแนะนำ ให้การปรึกษาในประเด็นที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางจิตวิทยา มีความสามารถในการจัดการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของบุคคลในมุมมองทางจิตวิทยา ตลอดการจัดโครงการทางจิตวิทยาและการประเมินโครงการ ดังนั้นหลักสูตรจึงควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีคุณลักษณะที่ดีที่เอื้อต่อการปฏิบัตินอกเหนือจากความสามารถทางวิชาการอย่างต่อเนื่องต่อไป

5. ด้านการประเมินผลกระทบ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตสาขาจิตวิทยาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตว่ามีสัมฤทธิผลและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางและมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาในระดับมาก ดังนั้นในส่วนของสัมฤทธิผลและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนั้นหลักสูตรอาจมีการสอบถามความต้องการเฉพาะของหน่วยงานซึ่งอาจมีความหลากหลายในแง่ของการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อนำมาวางแผนในการส่งเสริมการปฏิบัติงานของนักศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานต่อไป โดยผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาส่วนมากมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาอยู่ในระดับมากจึงควรส่งเสริมนักศึกษาในประเด็นทางด้านวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อการปฏิบัติงานต่อไป

**อภิปรายผลการวิจัย**

1. จากการประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation-C) ซึ่งเป็นการประเมินเกี่ยวกับสภาพปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการของสังคม ตลอดจนปรัชญาและแนวคิดต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การกำหนดแผนการดำเนินงานของภาควิชา ซึ่งผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากนั้น เนื่องจากภาควิชาได้มีการจัดทำแผนการ

ดำเนินงานของภาควิชาตามยุทธศาสตร์ของคณะวิชาซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยศิลปากรได้มุ่งเน้นสู่ความเป็นเลิศทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม และส่งเสริมการผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรได้คำนึงถึงการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ โดยนำมาหล่อหลอมบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทางวิชาการ ตลอดจนฝึกให้มีความยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบ ให้การบริการทางวิชาการแก่สังคมและเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานวิจัยเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม นอกจากนั้นในการพัฒนาหลักสูตรได้พิจารณาถึงความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Office of the National Economics and Social Development Council, 2016) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทางด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากร เพื่อเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย แต่ยังประสบปัญหาของประชากรในทุกช่วงวัย ตลอดจนการมีรูปแบบของครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงและหลากหลายมากขึ้น ทั้งการประสบปัญหาทางด้านสุขภาพ ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม การมีแนวโน้มเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมากขึ้น ท่ามกลางความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย ดังนั้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความเข้าใจทางด้านจิตวิทยาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลแต่ละช่วงวัย ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาและความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญและสอดคล้องกับประเด็นดังกล่าว เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการป้องกันตลอดจนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับทั้งตนเอง ผู้อื่นและสังคมต่อไป

2. จากการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation-I) ซึ่งเป็นการตรวจสอบสภาพ ปัจจัยต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียน/ การสอบคัดเลือก คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และงบประมาณในการผลิตบัณฑิตนั้น ซึ่งผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากภาควิชาและหลักสูตรได้มีการนำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตร ผลการประเมินคุณภาพอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ โดยนักศึกษา รวมทั้งการประเมินสภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาภายใต้การประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ดังที่คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาจิตวิทยาได้มีแสดงความคิดเห็นไว้ว่าอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรมีคุณวุฒิในแขนงวิชาทางจิตวิทยาที่หลากหลาย สอดคล้องกับรายวิชาที่รับผิดชอบ นอกจากนั้นยังทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและการดำเนินชีวิต ทั้งนี้อาจารย์ที่ปรึกษาทางด้านวิชาการและอาจารย์ผู้สอนมีสัมพันธภาพที่ดีและคุ้นเคยกับนักศึกษา นอกจากนั้นยังให้ความเห็นว่าระบบการคัดเลือกนักศึกษามีหลากหลายช่องทาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขาจิตวิทยา และนักศึกษาจิตวิทยาที่มีผลการประเมินใน 3 อันดับแรกที่เกี่ยวข้องการมีช่องทางการรับนักศึกษาทั้งในระบบ Admission และโควตาพิเศษต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีการจัดสรรอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ รวมทั้งห้องค้นคว้าข้อมูลและงานวิจัยเพื่อเป็นแหล่งส่งเสริมความรู้ของอาจารย์

และนักศึกษา และได้นำผลการประเมินการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรโดยเสนอให้มีการจัดทำฐานข้อมูลในการค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งผลงานวิจัยของนักศึกษา ซึ่งได้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อเอื้ออำนวยและเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยของนักศึกษาต่อไป โดยสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของเจษฎา จันทร์เปล่ง และชวลิต ชูกำแพง (Chanpleng and Chookhampaeng, 2019) ที่พบว่าด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ คุณสมบัติของผู้เรียน คุณสมบัติของอาจารย์ มีข้อเสนอแนะสำหรับบางองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ควรปรับปรุงห้องเรียนและเพิ่มจำนวนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการค้นคว้า เช่น คอมพิวเตอร์และระบบงาน อินเทอร์เนต และเก้าอี้เล็คเชอร์ เป็นต้น

3. จากการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation-P) ซึ่งเป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพ พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน กระบวนการให้บริการและการสนับสนุน ตลอดจนการประกันคุณภาพนั้น ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในรายวิชาที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติและเกิดทักษะทางด้านวิชาชีพตลอดจนกระบวนการทำวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากภาควิชาและหลักสูตรได้มีการประชุมเพื่อวางแผนก่อนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละภาคการศึกษา นับตั้งแต่อาจารย์ผู้สอนโดยต้องมีการวางแผนจัดทำมคอ.3 และมคอ.4 ในทุกรายวิชาก่อนเปิดภาคการศึกษาในระยะเวลาที่กำหนดโดยมีการนำผลการประเมินในรายวิชาดังกล่าวมาพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาประกอบด้วย ตลอดจนมีการนำข้อเสนอแนะของผู้ดูแลนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมาประกอบการพัฒนานักศึกษาทั้งทางด้านวิชาการให้สอดคล้องกับ ความต้องการของหน่วยฝึกประสบการณ์ รวมทั้งส่งเสริมทักษะอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการฝึกประสบการณ์ เช่น ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การพัฒนาความสามารถของนักศึกษาทั้งทางด้านภาษา เทคโนโลยี เป็นต้น ดังที่หลักสูตรได้มีการจัดโครงการพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสาขา ซึ่งสอดคล้องกับที่ผู้บริหารสถานฝึกงาน/ ผู้ดูแลนักศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถของนักศึกษาไว้ว่านักศึกษามีความสามารถในด้านวิชาการตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำตามหลักการและทฤษฎี นอกจากนั้นนักศึกษายังมีความสามารถในการจัดโครงการและการประเมินโครงการ รวมทั้งมีความรับผิดชอบในการทำงานและปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกาของหน่วยฝึกประสบการณ์อย่างเคร่งครัด

4. จากการประเมินผลผลิต (Product Evaluation-P) ซึ่งเป็นการประเมินผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรว่า ตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือเป็นไปตามความคาดหวัง หรือความต้องการของสังคมเพียงใดนั้น โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพบว่านักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาส่วนใหญ่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่กำหนด และจากผลการประกันคุณภาพการศึกษาปี 2563 เกี่ยวกับภาวะการมีงานทำของบัณฑิตที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2562 พบว่าส่วนใหญ่มีงานทำภายใน 1 ปี ร้อยละ 100 (รวมบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระ) นอกจากนั้นผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยามีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตในด้านการปฏิบัติงานทั่วไปและด้านการปฏิบัติงานโดยการใช้องค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรได้เน้นพัฒนานักศึกษาทั้ง

ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้มุ่งเน้นจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติ โดยมีรายวิชาสัมมนาทางจิตวิทยา การวิจัยรายบุคคล และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางจิตวิทยา โดยในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้นนักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ในหน่วยฝึกประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องวิชาชีพทางด้านจิตวิทยาโดยมีความหลากหลายที่นักศึกษาสามารถเลือกฝึกประสบการณ์ได้ตามความสนใจในการประกอบวิชาชีพต่อไป ภายใต้การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะและประเมินของผู้ดูแลนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับที่ผู้ดูแลนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นว่าในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาได้เปิดโอกาสให้หน่วยฝึกประสบการณ์มีส่วนร่วมในการประเมิน นอกจากนั้นมีระบบการติดตาม นิเทศ และให้การปรึกษาในแต่ละหน่วยฝึกประสบการณ์อย่างใกล้ชิด โดยการกำหนดให้มีการประเมินเป็นระยะ เพื่อดูพัฒนาการ ในการปฏิบัติงานของนักศึกษา และจากผลการประกันคุณภาพการศึกษาปี 2563 เกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่พบว่าอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44) อีกด้วย

5. จากการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation-I) ซึ่งเป็นการประเมินผลกระทบที่ได้ภายหลังจากที่บัณฑิตจบการศึกษาจากหลักสูตรและไปประกอบอาชีพ ซึ่งการประเมินนี้พิจารณาจากผลการปฏิบัติงานและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตนั้น ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก ซึ่งผู้ใช้บัณฑิตได้เสนอแนะให้ทางหลักสูตรเพิ่มพูนทักษะความคิดสร้างสรรค์และการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานทางจิตวิทยามากขึ้น ทั้งนี้ทางหลักสูตรได้มีการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องสาขาวิชาจิตวิทยาหลากหลายแขนง ได้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ ตลอดจนรายวิชาที่เป็นการส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตลอดจนมีความสามารถในด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถทางด้านภาษา เทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์และการประกอบอาชีพ รวมทั้งองค์ความรู้ทางด้านการวิจัย นอกจากนั้นยังส่งเสริมนักศึกษาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เน้นผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความชำนาญทางจิตวิทยาอย่างมีคุณภาพและคุณธรรม และสามารถสามารถค้นคว้า วิจัย พัฒนาและเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางจิตวิทยากับศาสตร์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถปฏิบัติงานทางจิตวิทยาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**ข้อเสนอแนะ**

**ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้**

1. จากผลการวิจัยในด้านการประเมินสภาวะแวดล้อม ควรให้มีการเปิดรับนักศึกษาในหลากหลายช่องทางอย่างต่อเนื่องต่อไป พร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ ของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2. จากผลการวิจัยในด้านการประเมินปัจจัยนำเข้า อาจมีการแบ่งกลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ และมีการเพิ่มรายวิชาหรือเนื้อหาที่สอดคล้องความเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมถึงตรวจสอบคุณภาพของอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ

3. จากผลการวิจัยในด้านการประเมินกระบวนการ มีการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาที่หลากหลาย เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้ค้นพบความสนใจ และนำไปสู่การพัฒนาตนเองในทิศทางที่สอดคล้องกับความสนใจของตน

4. จากผลการวิจัยในด้านการประเมินผลผลิต ควรมีการส่งเสริมนักศึกษาให้มีความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและคุณลักษณะที่ดีที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องต่อไป เช่น ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ การปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด การมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นต้น

5. จากผลการวิจัยในด้านการประเมินผลกระทบ หลักสูตรควรส่งเสริมนักศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องต่อไป โดยสำรวจถึงความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาในบริบทที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและสถานการณ์ของวิชาชีพทางด้านจิตวิทยาต่อไป

**ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป**

ในการประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาในรอบต่อไป อาจมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนหน่วยฝึกประสบการณ์ที่หลากหลาย และผู้ใช้บัณฑิตสาขาจิตวิทยาในหลากหลายบริบท ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพทางด้านจิตวิทยาในบริบทต่าง ๆ

## References

Chanpleng, J., and Chookhampaeng, C. (2019). “The Curriculum Evaluation of Bachelor of Arts Program in English, Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University”. **Silpakorn Educational Research Journal** 11(1): 382-396. (in Thai)

Khammani, T. (2001). **Include Official Articles on Project Evaluation.** Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)

Patphol, M. (2015). **Curriculum Evaluation for Learning and Development.** 4th ed. Bangkok: Charansanitwong Publisher. (in Thai)

Office of the National Economics and Social Development Council. (2016). **Summary of the National Economic and Social Development Plan Twelfth Edition, 2017-2021**. Bangkok: Office of the National Economics and Social Development Council Prime Minister's Office. (in Thai)

Office of the Higher Education Commission. (2009). **National Qualifications Framework for Higher Education, 2009**. Bangkok: Office of the Higher Education Commission. (in Thai)

Stufflebeam, D. L., and et al. (1971). **Education and Decision Making**. Illinois: Peacock Pulisher Inc.

Stufflebeam, D. L., and Shinkfield, A. J. (2007). **Evaluation Theory, Models and Applications**. San Francisco, CA: Jossey-Bass.